

Fővárosi Ítéletábra

Az ügy száma: 1.Pf.20.530/2021/14.

A felperes: Felperes1, felperes címe

A felperes képviselője: Bogó & Matoltsy Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

Az alperes: Alperes1, alperes címe

Az alperes képviselője: Bánáti Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe1

A per tárgya: tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 22.P.20.109/2019/52.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes által az állam javára fizetendő eljárási illeték összegét 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintba felemeli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 712.980 (hétsszázttizenkétezer-kilencsszáznyolcvan) forint másodfokú perköltseget és az államnak – az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára – 2.460.800 (kéttmillió-négyszázhatvanezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1932. december 2-án született. A felperes házastársa 2006. október 2-án elhalálozott, gyermekük nem született. Ezt követően a felperes egyedül élt a felperes címe szám alatti, garázsbeálló részt is tartalmazó lakóingatlanában.

[2] Az alperes a rendelőintézet ortopéd főorvosa. A felperest, aki panaszai miatt alkalmanként felkereste őt a rendelőben, 2010. év körül ismerte meg. A felek véletlenül is találkoztak egyéb, magántermészetű programokon. Ismeretségük az évek alatt barátságga alakult; rendszeresen beszéltek egymással telefonon, az alperes a felperest több alkalommal személyesen is felkereste. A felperes megismerte az alperes lányait, akik családtagként kezelték őt; anyák napján köszöntötték, a Karácsonyt, Húsvétot, születésnapokat együtt ünnepelték. Az alperes többször vitte a felperest annak helység lakó testvéréhez.

[3] A felperes 2016 májusában rosszullét miatt kórházba került; hazatérése után félt, hogy valaki bejár a lakásába és onnan különböző dolgokat eltulajdonít. 2017 márciusában a felperes az alperes segítségével zárat cserélt az ingatlanán.

[4] 2017. május 19-én a felperes ismét kórházba került, ahol négy napot töltött agyergörccs miatt. A koponya CT friss eltérést nem mutatott; infúziós kezelésben részesült és gyógyszeres terápiáján a vérnyomásproblémák miatt módosítottak. A felperes félelmei ezt

követően sem szűntek meg. 2017. augusztus 31-én a rendelőintézet Ideggyógyászatán szorongásos panaszai, félelmei miatt vizsgálták. Ekkor az orientáció, a figyelem, absztrakt gondolkodás, észlelési feladatok nem mutattak elváltozást; javasolták pszichiátriai vizsgálatát.

[5] A felperes a nagynénje néhai egyéb érdekelt¹², akinek özvegyével, egyéb érdekelt³vel és családjával a felperes telefonon is tartotta a kapcsolatot, velük többnyire karácsonykor, illetve húsvétkor találkozott. A felperes 2017 májusi kórházi tartózkodását követően rendszeresen telefonon beszéltek egymással.

[6] Megváltozott körülményei miatt a felperes testvérével együtt idősek otthonába szeretett volna költözni, azonban ezt elvetették, mert a helyszín tekintetében nem volt köztük egyetértés. Ezért az alperes azt javasolta a felperesnek, hogy a lakásában található, különálló 30 m² lakrészt vegye igénybe; költözzön hozzá, az alperes gondoskodik majd róla élete végéig. Abban is megállapodtak, hogy az alperes egyéb érdekelt⁴ nevű gyermeke beköltözik a felperes lakásába. A felperes ezután 2017. szeptember közepétől decemberig tartó időszakban a személyes ingóságait több részletben átszállította az alperes lakásába. A felperesnek az alperesnél külön fürdőszobája, WC-je, nappali, háló és étkező része volt, melyet kizárólagosan használt. Az alperes lányaival együtt programokat szervezett neki, helység is elvitte a testvérehez, segített a takarításban, egyéb érdekelt⁴ pedig a felperes címe utcai ingatlanba költözött be.

[7] A megállapodás része volt az is, hogy az alperes a saját lakásában gondoskodik a felperesről, a felperes pedig a vagyont az alperesre ruházza azzal, hogy a felperes címe utcába bármikor visszatérhet, addig pedig az alperes egyik lánya lakhat az ingatlanban. Az alperes ennek nyomán – tartási szerződés megkötése érdekében – időpontot egyeztetett a közjegyzővel. A szerződés megkötésére 2017. szeptember 26-án került sor. A felek a közjegyzőhöz indulást megelőzően a tervezett szerződés tartalmát átbeszélték. A közjegyző a felperes körülményeivel, egészségi állapotával kapcsolatos kérdéseket követően felolvasta a megállapodást, majd a felek azt aláírták. A szerződés szövege szerint a felperes azért köti a szerződést, mert idős korára való tekintettel biztosítani kívánja magának a biztonságos, megszokott ellátást élete végéig. Vér szerinti rokonaival a kapcsolatot fenntartja, de elfoglaltak, eltartása tekintetében rájuk nem számíthat. Az alperessel és a családjával pedig hét éve kezdődött az ismeretség, ami szoros, szinte családi kötelékké változott. Saját lakásában nem érzi magát biztonságban, ezért a szerződéskötés ennek a gondnak a megoldását is szolgálja.

[8] Az alperes a szerződésben vállalta, hogy a felperes részére természetbeni tartást nyújt és haláláig gondoskodik róla. Ennek körében köteles legalább napi ötszöri étkezést biztosítani, mosni, vasalni, takarítani, bevásárolni, háztartást vezetni, betegség esetén orvosi kezeléséről, gyógyszerellátásáról, állapotára tekintettel gondozásáról gondoskodni. Fedezi a felperes élelmezése és egyéb háztartási cikkei, gyógyszerei költségeit is. Köteles az illő eltemetetéséről halála esetén gondoskodni, valamint ő vagy gyermekei havi háromezer forinttal támogatják a Mária Rádiót a felperes életében, és a halálát követően még tíz évig.

[9] Az alperes a tartást személyesen volt köteles teljesíteni, akadályoztatása esetén ideiglenesen harmadik személy közreműködését vehette igénybe. Kötelezettséget vállalt arra is, hogy a felperessel a szerződés teljesítése érdekében együtt lakik a alperes címe szám alatti lakásában, ahova az eltartott a szerződéskötés előtt már átköltözött. A felperes lakásába az alperes gyermeke, egyéb érdekelt⁴ költözik, aki viseli a lakás rezsi- és közös költségét, valamint a karbantartási és felújítási költségeket.

[10] A tartási szolgáltatás ellenszolgáltatásaként a felperes valamennyi ingó- és ingatlanvagyonra az alperes tulajdonába került, a felperes javára szóló holtig tartó haszonélvezeti jog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzése mellett.

[11] A szerződő felek az ingatlanok beköltözhető értékét 30.000.000 forintban, haszonélvezettel terhelten 22.000.000 forintban, a tartás ellenértékét havi 180.000 forintban állapították meg.

[12] A felperest ugyanezen a napon egyéb érdekelt⁶ pszichiáter megvizsgálta. Agyi infarktus utójelét nem találta, kérdéseire a felperes adekvát válaszokat adott. Az orvos a felperes pszichiátriai gyógyszeres kezelését nem tartotta szükségesnek.

[13] Az alperes a tartási szerződésben foglalt kötelezettségének eleget tett. Az alperes lánya a felperes lakásában lakott, ott egy szobát foglalt el. A felperes címe utcai lakás közös költségét és a rezsiköltségeket a felperes számlájára terhelték.

[14] 2017. október végén a felperes a földhivatali bejegyzésről szóló határozatot megmutatta egyéb érdekelt²nek, aki tájékoztatta őt, hogy lakásának tulajdonjoga már az alperesé. A felperes felhívta egyéb érdekelt³t annak érdekében, hogy a vagyont segítsen visszaszerezni. 2017. októbertől 2018 februárjáig egyéb érdekelt³ és a felperes rendszeresen találkoztak. Karácsony előtti napokban a felperes elmondta az alperesnek, hogy visszavágyik a lakásába. Az alperes azt javasolta, hogy várjanak a jobb idő beköszöntéig; gondolkodjanak más megoldásban. A felperes egyéb érdekelt³vel és annak hozzátartozóival felkereste a közjegyzőt, aki az életjáradéki szerződésre történő átalakítást javasolta.

[15] 2018. február 15-én a felperes a felperes címe utcai lakás közös költség és rezsikiadásait tartalmazó táblázatot mutatott be az alperesnek, amit egyéb érdekelt³ készített. Ekkor az alperes az elszámolás nyomán 180.232 forintot fizetett ki készpénzben a felperesnek.

[16] Ugyanezen a napon a felperes egyéb érdekelt³ közreműködésével az alperestől elköltözött helység²re, ahol jelenleg is tartózkodik. A peres felek azóta nem találkoztak. Az alperes lánya a felperes címe utcai lakásból elköltözött.

[17] egyéb érdekelt³ 2018. február 22-én elvitte a felperest a rendőrkapitányságra, ahol a felperes ismeretlen tettes ellen feljelentést tett. Az eljárás egyéb⁷. bü számon volt folyamatban jelentős kárt okozó csalás büntetének megalapozott gyanúja miatt. A rendőrkapitányság igazságügyi elmeorvoszakértői bizonyítást rendelt el, amelynek keretében a felperest, mint sértettet a szakértők megvizsgálták 2019. július 16-án. Szakvéleményük szerint a felperes enyhefokú mentális hanyatlásban szenved, a szerződés megkötését megelőzően stroke-on (agyi vérrellátási zavar) esett át, amely a mentális képességeket rontotta. A beszéd megértési képessége épen maradt, de a beszéd kifejező képessége romlott. Iskolázottsága és mentális állapota miatt csak korlátozottan volt képes a közjegyzői okiratban foglaltakat megérteni, annak következményeit átlátni.

[18] A felperes elsődleges keresetében a 2017. szeptember 26-án létrejött közjegyzői okiratba foglalt tartási szerződés érvénytelenségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását kérte akként, hogy a bíróság az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről rendelkezzen. Igényét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:91. §-ára alapította, állítva, hogy az alperes a szerződéskötéskor megtévesztette. Előadása szerint abban a tudatban írta alá a tartási szerződést, hogy az kizárólag az alperes lányának lakhatását hivatott biztosítani. Kérte a megtámadási nyilatkozat alapján a Ptk. 6:112. § szerint az eredeti állapot helyreállítását.

[19] Másodlagos keresete a tartási szerződés megszüntetésére irányult a teljesített szolgáltatások elszámolása mellett. Igényét a Ptk. 6:495. § (3) bekezdése alapján terjesztette elő; érvelése szerint a tartási szerződést az alperes megszegte, mert szerződéses kötelezettségének nem tett eleget, a felperes tartását nem végezte megfelelően. A felperes a bizalmát is elvesztette az alperesben, a tartási szerződés fenntartását nem kívánja. A megállapodás életjáradéki szerződéssé alakítását ellenezte, mert idős kora és egészségi

állapota miatt folyamatos ellátásra szorul; az alperessel semmilyen kapcsolatot nem kíván tartani.

[20] Mindkét kereset kapcsán – az eredeti állapot helyreállítása, illetve a szerződés megszüntetése nyomán – kérte az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésekre vonatkozó intézkedést. Az elszámolás körében előadta, hogy a tartás havi díja 180.000 forint volt, ami 2017. október 15-ig irányadó, mert ekkor a felperes már kérte a lakásába történő visszaköltöztetését. Ezt követően csak az ellátásért számítható fel díj, a szállásért nem. Az ellátás ellenértékét havi 90.000 forintban határozta meg. Az alperes a 2017. szeptember 16. és 2018. február 15. közötti időszakban összesen 540.000 forint értékű szolgáltatást teljesített. Az alperes gyermekének felperes címe utcai ingatlanban tartózkodása idejére (2017. szeptember 16. - 2018. április 27. közötti időszak) használati díj, közös költség és közművek díja fizetendő, összesen 1.300.062 forint összegben. Az egymásnak nyújtott szolgáltatások különbözete 760.062 forint, melynek megfizetésére szintén az alperes köteles.

[21] Az alperes ellenkérelmében a keresetek elutasítását kérte. Az elsődleges kereset tekintetében előadta, hogy a felek a szerződés tartalmában megállapodtak, a felperes azzal tisztában volt. A felperes megtévesztésre soha nem utalt; a holtig tartó haszonélvezeti jog alapján bármikor dönthetett volna úgy, hogy a felperes címe utcába visszaköltözik.

[22] A másodlagos kereset elutasítását azzal az indokkal indítványozta, hogy a tartási szerződést megfelelően teljesítette. A szerződés szerinti szolgáltatásokat maradéktalanul nyújtotta mindaddig, amíg azt a felperes saját döntése alapján, minden alap nélkül visszautasította. A rendelkezésére állt a 30 m² nagyságú, három helyiségből álló lakrész, továbbá egy külön toalett és egy külön fürdőszoba használata is biztosított volt számára. A felperes nem volt magányos, programokat szerveztek számára, illetve barátnője is felkereste. Amikor az alperes munkája miatt távol volt, más személyek helyettesítették őt. Álláspontja szerint egyéb érdekelt³ szeretné a tartási szerződés megszüntetését; a felperes kizárólag a tartás helyét kívánta volna módosítani a lakóház kapujának nehéz nyitása miatt.

[23] A Ptk. 6:495. § (1)-(2) bekezdése alapján hangsúlyozta, hogy a tartási szerződés megszüntetésére nem kerülhet sor abban az esetben, ha a kötelezett szerződésszerűen felajánlott teljesítését a jogosult kellő indok nélkül egyoldalúan visszautasítja. Önmagában a felperes idős kora, egészségi állapota sem alapozza meg a tartási szerződés megszüntetését; annak életjáradéki szerződéssé változtatását azonban nem ellenezte.

[24] Az elszámolás körében állította, hogy a felperessel szemben nincs tartozása; a rezsiköltségeket a felperes 2018. február 15-én készpénzben átvette. A használati díj fizetésére vonatkozó igényt jogalapjában és összecszerúségében is vitatta, mert a felperes a tartási szerződésben használati díj fizetési kötelezettség nélkül jogosította fel az alperes lányát a felperes címe utcai ingatlan használatára.

[25] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felek között Budapesten 2017. szeptember 26-án létrejött, közjegyzői okiratba foglalt tartási szerződést életjáradéki szerződéssé módosította. Az alperest kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől kezdődően a felperes mint jogosult haláláig havonta 180.000 forintot életjáradék címén fizessen meg a felperes mint jogosult részére, minden hónap 10. napjáig havonta előre esedékesen. Az alperes tulajdonszerzési jogcímének életjáradéki szerződésre módosítása tekintetében megkereste a kormányhivatalt az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés iránt. Egyebekben a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.122.802 forint + 27 % áfa perköltséget és az államnak 1.320.000 forint le nem rótt illetéket.

[26] Megítélése szerint a felperes az elsődleges kereset alapjául szolgáló megtévesztést, a Ptk. 6:91. § (1) bekezdésében írt tényállási elemek fennálltát nem tudta bizonyítani. A felperes a szerződés lényegi elemeivel tisztában volt, az alperes ingatlanában

tartózkodás nehézségei nem a szerződés miatti elégedetlenségéből fakadtak. A szerződéssel elégedett volt addig, amíg a környezete nem tudatosította vele, hogy elveszítette a vagyonát.

[27] A felek személyes előadása és egyéb érdekelt² tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy a felek kapcsolata hosszú évekkel a szerződéskötés előtt kezdődött és bizalmi viszonyra, barátsággá alakult. A felperes rokonaival, egyéb érdekelt³vel, illetve leszármazottaival nem ápolt intenzív kapcsolatot; egészségi állapotának romlása, korának előrehaladása, félelmei miatt szüksége volt olyan támogató háttérre, amely nem alkalmanként, hanem állandóan mellette áll és mindabban segíti, amire szüksége van. Igényelte, hogy ne legyen egyedül és szeretettel gondoskodjanak róla. Értékelte az elsőfokú bíróság a közjegyző vallomását is, aki a felperes akaratát felmérte, tisztázta a szerződéskötést megelőző akarat-elhatározását, és nem volt kétséges számára, hogy a felperes megértette a megállapodás tartalmát. Ezt támasztotta alá egyéb érdekelt⁶ tanú vallomása is, aki a szerződéskötés napján délután vizsgálta a felperest. Nyilatkozata szerint a felperes a feltett kérdéseket megértette, azokra adekvát válaszokat adott.

[28] Annak alapján, hogy a felperes alpereshez költözése hosszabb időt vett igénybe, és még a szerződéskötést követően is, egészen decemberig eltartott, az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes, ha nehezen is szánta rá magát a döntésre, saját akaratából határozott a tartási szerződés aláírásáról. Számára a tartási szerződés azt jelentette, hogy az alperes nyújtja a biztonságot és az ellátást a alperes címe utcai ingatlanában. Ha a felperes a holtig tartó haszonélvezeti jog absztrakt fogalmával nem is volt tisztában, számára annak volt jelentősége, hogy az alperestől szolgáltatást kap, ezért nyújt valamit az ingatlanjaival összefüggésben, illetve, ha úgy szeretné, a felperes címe utcai lakásába bármikor visszamehet. A felperesnek korára és egészségi állapotára tekintettel az volt fontos, hogy korábbi otthona fizikailag létezik, abban vannak a bútorai és személyes ingóságai, oda bármikor visszamehet. Nem volt jelentősége annak, hogy az ingatlan kinek a nevében van. Az elsőfokú bíróság ezt alátámasztottnak látta a felperesnek a büntetőeljárásban foganatosított orvosszakértői vizsgálat során tett nyilatkozatával: „nekem csak a lényeg, hogy visszamenjek a lakásomba”. A felperes az elsőfokú eljárásban is úgy fogalmazott személyes meghallgatásakor, hogy vissza szeretne menni az ingatlanába.

[29] Az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás során készült együttes elmeorvosi és orvosszakértői véleményt nem találta alkalmasnak annak igazolására, hogy a felperest az alperes a szerződéskötés során megtévesztette. Az enyhe fokú mentális hanyatlást a szakértők a szerződéskötést követően mintegy két évvel később állapították meg. Nem értékelték egyéb érdekelt⁶nak a szerződéskötés napján tett megállapításait. Az elsőfokú bíróság ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha a felperes a jogi fogalmak mibenlétével iskolázottsága és mentális állapota miatt nem is volt tisztában, azt azonban megértette, hogy a vele évek óta bizalmi viszonyban álló alperes fog róla a jövőben gondoskodni. Családban fog élni, és ha mégsem érzi jól magát, akkor visszamehet a felperes címe utcai ingatlanba, a lakás pedig az alperes nevére kerül.

[30] A másodlagos kereseti kérelmet azért találta részben alaptalannak, mert az alperes a tartási szerződésben vállalt kötelezettségét a Ptk. 6:492. §-ának megfelelően, maradéktalanul teljesítette. egyéb érdekelt², egyéb érdekelt⁶, egyéb érdekelt¹³, egyéb érdekelt⁹, egyéb érdekelt¹⁰, tanú⁴, egyéb érdekelt⁴ tanúvallomását figyelembe véve azt állapította meg, hogy az alperes három helyiségből álló lakrészt bocsátott a felperes rendelkezésére, külön toalett és külön fürdőszoba használatát biztosította, akadályoztatása esetén pedig az ellátását egyéb módon oldotta meg. Ezért a tartási szerződésben foglaltak teljesítését igazoltnak látta.

[31] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:495. § (1)-(3) bekezdés rendelkezései alapján a tartási szerződés módosításának lehetőségével kapcsolatosan mérlegelte, hogy annak

megszüntetésére vagy életjáradéki szerződéssé történő átalakítására van-e szükség. Álláspontja szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesnek felróható okból költözött el; ezt a fél igazolni nem tudta. egyéb érdekelt³ tanút a felperes pernyertességében való érdekeltsége miatt elfogultnak tekintette. Az alperes a szerződés megszüntetésére okot nem adott, és a felperes az alperes teljesítését kellő indok nélkül egyoldalúan utasította vissza, mindezek miatt az elsőfokú bíróság a szerződés megszüntetésére irányuló keresetet megalapozatlannak tartotta. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperes saját döntése alapján vagy egyéb érdekelt³ kezdeményezésére utasította vissza a tartást és költözött el az alperestől, mert a külső befolyás alapján történő visszautasítás sem alapozza meg a szerződés megszüntetését. Figyelembe vette e körben, hogy az elköltözést követően az alperes nem tudott a felperessel kapcsolatot létesíteni, mert azt egyéb érdekelt³ megakadályozta.

[32] A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 78. számú állásfoglalásból kiindulva vizsgálta, hogy életjáradék fizetésével a szerződés eredeti céljának betöltése lehetséges-e. Azt állapította meg, hogy bár a tartási szerződés változatlan formában nem valósulhat meg, eredeti célját nem tudja betölteni, azonban a létfenntartás életjáradék fizetése útján történő kiegészítése esetén a szerződéses cél megvalósítható a felek viszonyának megromlása esetében is. A pénzüsszegekből mindazon költségeket fedezheti a jogosult, amelyek az ellátása során felmerülnek. Ezek emelkedése esetén pedig az életjáradék felemelésére van lehetőség.

[33] Az ingatlanhasználattal és rezsiköltségek felmerülésével kapcsolatos pénzbeli igényt nem találta alaposnak, mert a felperes egyéb érdekelt⁴ számára a lakáshasználatot ingyenesen biztosította, ezért utóbb használati díjat nem számíthat fel. A rezsiköltségeket a felperes készpénzben megkapta, ezért e kereset sem vezethetett eredményre.

[34] A perköltség tárgyában a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[35] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, az elsődleges vagy másodlagos keresetnek helyt adó döntés meghozatalát a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében. Másodlagosan, a Pp. 381. §-a alapján, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[36] Az eljárásjogi felülbírálat körében a Pp. 276. § (5) bekezdés, a 279. § (1) bekezdés, a 294. § (4) és (6) bekezdés, a 346. § (5) bekezdés, a 237. § (2) bekezdés, a (3) bekezdés c) pont, valamint a (4) bekezdés sérelmére hivatkozott. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság tanú⁵ tanúkénti meghallgatását nem foganatosította és nem jelölte meg a bizonyítás mellőzésének okait sem. A tanú vallomása alkalmas lett volna a szerződés megszüntetése céljából tett közjegyzői látogatás körülményeinek alátámasztására [Pp. 276. § (5) bekezdés, 346. § (5) bekezdés].

[37] Az elsőfokú ítélet indokolását hiányosnak tartotta, mert az nem tartalmazta, hogy az elrendelt szakértői bizonyítást az elsőfokú bíróság miért mellőzte. A felperes ellátásra, segítségre szoruló állapotát az elsőfokú ítélet is tartalmazza, ennek pontos mibenléte pedig további bizonyítást indokolt volna.

[38] A Pp. 279. § (1) bekezdésével ellentétben az elsőfokú bíróság nem kísérelte meg egyéb érdekelt² tanút és az alperes, illetve egyéb érdekelt² és egyéb érdekelt⁴ tanúk szembesítését. Nem teljesítette a felperes utólagos bizonyítási indítványát, amely a egyéb érdekelt⁶ tanú által készített kórlap csatolására vonatkozott.

[39] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta egyéb érdekelt², egyéb érdekelt³, egyéb érdekelt¹ tanúvallomását és az együttes elmeorvos- és orvosszakértői

véleményben írtakat. Megalapozatlanul minősítette egyéb érdekelt³ tanút elfogultnak, ezzel szemben egyéb érdekelt⁴ tanút ugyanezen okokból elfogulatlannak találta. Olyan tanúk vallomására alapította érdemi döntését (egyéb érdekelt⁹, tanú⁴, egyéb érdekelt¹³) akik a felperessel közvetlen kapcsolatban nem álltak.

[40] Kifogásolta az anyagi pervezetés körében tett elsőfokú intézkedéseket is. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta a felek bizonyításra történő felhívását az életjáradéki szerződésre módosítás vonatkozásában, illetve a felperes e körben előterjesztett bizonyítási indítványát mellőzte. A jogviszony módosításával kapcsolatosan a felek nyilatkozatot sem tehettek, mert ez a bírói álláspont nem volt ismert a számukra. Az életjáradék összegére vonatkozóan sem folytatott le bizonyítást az elsőfokú bíróság; az ítélet meghozatala előtt mintegy négy évvel keletkezett tartási szerződésben a tartás havi ellenértékeként megállapított 180.000 forintot határozta meg, a felperes szükségletének vizsgálata nélkül. Az ingatlanok jelenlegi értékét sem tisztázta és azt sem, hogy a felek szolgáltatásai arányban állnak-e egymással, a kockázati elem megjelenik-e az életjáradéki szerződésre módosítás esetén, vagy mindössze nyilvánvaló előnyhöz jut az alperes a felperes terhére.

[41] A fellebbezési érvelés szerint az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna a tartási szerződés semmisségét; a kereseti kérelmek alaptalanságának megállapításakor pedig nyilatkozattételre kellett volna a feleket felhívnia. A bírói gyakorlatra hivatkozással kifejtett érvei szerint, ha a tartásra jogosult idős kora és hanyatló egészségi állapota miatt gondozásra és ápolásra is szorul, különös gonddal kell vizsgálni, hogy az életjáradék fizetésével a szerződés betöltheti-e eredeti célját és rendeltetését. Az előrehaladott életkorú és egészségi állapotánál fogva gondozásra szoruló eltartott esetében a helyrehozhatatlan bizalomvesztés a szerződés megszüntetésére vezethet, mert a tartásra jogosult személyes ellátása megkerülhetetlenül szükséges, életjáradék fizetésével nem kiváltható.

[42] A PK 78. számú állásfoglalásnak azt a rendelkezését is figyelembe kellett volna venni, hogy a tartási szerződésből származó perekben fő szempont a felek kölcsönös, méltányos érdekeinek érvényre juttatása, és a bírói döntésnek mindig ehhez kell igazodnia. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kizárólag az alperes érdekeit vette tekintetbe, míg a felperes érdekeit nem értékelte. Nem törekedett arra sem, hogy a szerződés eredeti célját figyelembe vegye: az életjáradéki szerződés a felperes jelenlegi egészségi állapota alapján megfelelő-e, az életjáradék összege szükségleteihez, igényeihez igazodik-e. A tartási szerződés megszüntetése esetén a felek megfelelő elszámolása mellett az öt hónapi tartózkodás nyomán az alperest semmilyen hátrány nem érné, azonban az életjáradéki szerződésre módosítás a felperes érdekeit jelentős mértékben sértené.

[43] Az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálata kapcsán a Ptk. 6:58. §-a, a 6:59. § (1)-(2) bekezdése, a 6:62. § (1) bekezdése, a 6:63. § (1)-(2) bekezdése, a 6:88. § (1) bekezdése, a 6:89. § (1)-(3) bekezdése, a 6:91. § (1) bekezdése, a 6:96.§-a, a 6:98. § (1) bekezdése, a 6:108. § (1) bekezdése, a 6:112. § (1)-(2) bekezdése, a 6:113. § (1)-(2) bekezdése, a 6:491. § (1) bekezdése, a 6:492. §-a, a 6:495. § (3) bekezdése és a 6:497.§ (1) és (3) bekezdése sérelmét állította.

[44] Érvelése szerint az alperes iránti bizalmát az elsőfokú bíróság tévesen értékelte. A felperes elhitte az alperes ígéreteit, így a bizalom a megtévesztéshez segítette hozzá az alperest és nem az évek óta fennálló, a felperes szándékát megváltoztató körülmény volt. A felperes úgy költözött a alperes címe utcai ingatlanba, hogy azért az alperes ellenszolgáltatásra nem tart igényt és a saját lakásába bármikor visszaköltözhet. A közjegyzőnél történő szerződéskötésre azért került sor, mert a költözést követően az alperes lányát a felperes címe utcai lakásban nem fogadták be a lakók, ez győzte meg a felperest a szerződés gyors aláírásával kapcsolatban. A felperesnek nem volt sem szándéka, sem a perben tett állítása arról, miszerint szeretné, ha valaki a lakására vigyázna.

[45] A felek arra vonatkozóan sem állapodtak meg, hogy a felperes vagyonát az alperesre ruházza. Alaptalanul mellőzte az elsőfokú bíróság egyéb érdekelt³ tanúvallomásának figyelembevételét érdekeltsege miatt, mert ő a felperesnek csak távoli hozzátartozója. Ezzel szemben egyéb érdekelt⁴ az alperes gyermeke, a további tanúk részben az alperes kollégái, részben fizetett alkalmazottai, tanú⁴ pedikűrös díj fizetése ellenében nyújt szolgáltatásokat az alperesnek.

[46] egyéb érdekelt⁴ tanú vallomásán kívül egyéb bizonyíték nem merült fel az átköltözés folyamatos, 2017. szeptembertől decemberig tartó megvalósulására. 2017 októberében a felperes már visszaköltözési szándékát jelezte az alperesnek, aki azt nem tette lehetővé. Az elsőfokú bíróság tévesen tekintette a felperes alpereshez költözését a tartási szerződésben való megállapodással egyenlőnek.

[47] A felperes abban a tudatban érkezett a közjegyzőhöz, hogy az alperes lányának nyugodt lakhatása érdekében írnak egy „papírt”; ez a rendelkezés a tartási szerződésben meg is jelent. Nem tekinthető az alperes álláspontját alátámasztó bizonyítéknak a közjegyző vallomása, mert az eseményekre csak halványan emlékezett, a beszélgetés pedig mintegy 15 percig tartott; az egyeztetés, az okirat felolvasásának megtörténte megkérdőjelezhető. A megtévesztés szempontjából nem a közjegyző előtti, hanem a szerződéskötést megelőző eseményeknek van jelentősége.

[48] Hangsúlyozta a rendelkezésre álló igazságügyi orvosszakértői véleményt, melynek konklúziója szerint a felperes csak korlátozottan volt képes a közjegyzői okiratban foglaltakat megérteni, annak a következményeit átlátni. Ezért sérelmes az ítéleti mérlegelés; az elsőfokú bíróság a közjegyző és a neurológia területén nem kompetens egyéb érdekelt⁶ tanú vallomására alapította döntését a szakvélemény tartalmával ellentétben. Kétségtelen, hogy a szakértők a felperes két évvel korábbi állapotát véleményezték; ha a feltett kérdések az időmúlásra figyelemmel nem lettek volna megválaszolhatók, erre megállapításaikban kitértek volna.

[49] Tévesen ítélte meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a közös költséget és a rezsiköltséget készpénzben megfizette az alperes. 2018. február 15-ig semmilyen összeget nem fizetett, majd a felek a 2018. január 26-ig felmerült költségekkel számoltak el. Ezzel szemben az alperes gyermeke csak 2018. április 27-én költözött el a felperes címe utcai lakásból; a két időpont közötti rezsiköltség és közös költség elszámolása azóta sem történt meg.

[50] A felperes elköltözésével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság elmulasztotta vizsgálni és értékelni, hogy az ingóságokat maga a felperes szállította vissza a felperes címe utcai lakásba. Az ingóságok kiadására ügyvédi felszólítást követően került sor; ingatlanának birtokát is csak hónapokkal később kapta vissza az alperes lányától.

[51] Sérelmezte azt az elsőfokú megállapítást is, hogy a felperes számára a jövőben a tulajdonjoggal való rendelkezés nem volt fontos. A felperesnek azzal kellett volna tisztában lennie, hogy a tartásért ingatlan-tulajdonjogot nyújt ellenszolgáltatásként. Az elsőfokú bíróság el nem hangzott nyilatkozatok alapján értelmezte a felperes tudattartalmát. Bár az elsőfokú bíróság többször kiemelte, hogy a felperes bármikor visszaköltözhetett volna a lakásába, mert ebben a felek megállapodtak, az ténylegesen nem volt biztosított. Az alperes gyermeke a lakásban lakott, majd később a felperes kérésére sem intézkedett az alperes a visszaköltözési szándék teljesítése érdekében. Ezért nem lehet úgy értelmezni, hogy a visszaköltözés lehetősége reálisan fennállt és ez a lehetőség a felperes számára adott volt.

[52] Kifogásolta a fellebbezésben a tulajdonjog átjegyzését követő események elsőfokú ítéletben értékelését is. egyéb érdekelt² felvilágosításából tudta meg, hogy szándéka

ellenére tartási szerződést írt alá. A felperes maga közölte a tanúval, hogy nem értette meg a tartási szerződésben foglaltakat; e körben az ő szubjektív megítélése a döntő.

[53] A tartási szerződés teljesítésével kapcsolatban kiemelte, hogy számára az alperes által nyújtott tartás nem volt megfelelő; egy folyosóra nyíló cselédszobában élt, minimális élettér lehetőségével. Ezzel szemben eredeti otthonában zöldövezeti, kétszobás lakásban lakott, két nagyméretű terasszal rendelkezett; az alperesnél nyújtott feltételek életszínvonalát csökkentették, amivel nem tudott és nem is akart megbarátkozni. egyéb érdekelt¹⁰ heti egy alkalommal volt jelen az alperesnél, egyéb érdekelt⁹ pedig csak egy-két alkalommal találkozott a felperessel, ezért életviszonyairól nem lehetett valódi benyomásuk. egyéb érdekelt² és egyéb érdekelt³ vallomása igazolta az ellátás elégtelenségét; egyéb érdekelt⁴ tanú elfogult és érzelmileg érintett személy, míg a további tanúk nem rendelkeztek ismeretekkel a felperes tartásáról.

[54] Bizonyítottnak kellett volna tekintenie az elsőfokú bíróságnak az alperes felróható magatartását és azt, hogy ez eredményezte a felperes elköltözését. Magát az elköltözést a felperes címe utcai rezsi elszámolása miatti veszekedés, kiabálás váltotta ki. Más oka nem lehetett a felperesnek távozni, ha meg lett volna elégedve az alperes által nyújtott ellátással. A tanúvallomások a felperes bizalomvesztését is igazolták.

[55] Nem bizonyított, hogy egyéb érdekelt³ akadályozta a felek kapcsolattartását, illetve a felperest külső befolyás érte akár az elköltözés, akár a kapcsolattartás megszüntetése kérdésében.

[56] A felperes megítélése szerint azzal, hogy az elsőfokú bíróság a tartási szerződést életjáradéki szerződésre módosította, semmis szerződést hozott létre; a megállapodás a Ptk. 6:96. §-a alapján nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A megváltoztatott tartalmú kontraktus révén az alperes öt havi tartás és havi 180.000 forint életjáradék ellenében a jelenleg 55.200.000 forint értékű ingatlanok tulajdonjogát szerezné meg. A felperes tíz éves időtartamú életjáradék fizetés esetén 22.500.000 forint járadékhoz jutna, míg az ingatlanok értéke ennek mintegy két és félszerese. A felperes az ingatlanok értékesítésével sokkal magasabb életszínvonalat tudna magának biztosítani, mint az életjáradék fizetése esetén. Az elsőfokú ítélet perköltségről szóló rendelkezését azért is sérelmezte, mert azt a felperes az életjáradék és a saját nyugdíja terhére köteles megfizetni.

[57] Érvelése szerint a tartási szerződés az általános társadalmi megítélés alapján is elfogadhatatlan volt, ezért jóerkölcsbe ütközik. Amennyiben a bíróság a megtévesztést nem látta bizonyítottnak, hivatalból észlelnie kellett volna a semmisséget; a semmis tartási szerződést nem alakíthatta volna ugyancsak semmisnek tekinthető életjáradéki szerződéssé. A semmisségi ok hivatalból történő észlelése esetén lehetőséget kellett volna biztosítani a feleknek arra, hogy érdemi nyilatkozataikat megtegyék. Az elsőfokú bíróság nem határozott arról sem, hogy az életjáradéki szerződésre módosítással egyidejűleg a tartási szerződés mely rendelkezéseit tartja fenn érvényes szabályként. Nem vizsgálta a felperes ingatlanainak jelenlegi értékét, a szükséges életjáradék mértékét és a szolgáltatások arányát, a felperes jelenlegi körülményeit.

[58] A fellebbezés szerint a felperes 89. életévét tölti be, egészségi állapota folyamatosan romlik, súlyosbodó demenciával küzd, 24 órás felügyeletet és ellátást igényel. Együtt él egyéb érdekelt³vel annak helység²i ingatlanában; egyéb érdekelt³ azonban nem hozzátartozója, vér szerinti rokona a felperesnek, tartására sem jogszabály, sem szerződés nem kötelezi. A felperes demenciája miatt speciális szakellátást igényel, amit idősök otthonában kíván biztosítani a maga számára, erre a Idősök Otthonát választotta ki. Az intézmény előzetes tájékoztatása szerint az elhelyezés 9.000.000 forint egyösszegű befizetés, valamint havi 193.500 forint díj fizetése mellett valósítható meg, amit az életjáradék nem fedez. Amennyiben az ellátást otthonában venné igénybe, az – a garantált bérminimum

összegével számolva – 30.216 forint/nap összeget tenne ki, és havonta bruttó 906.400 forint költséget jelentene. Az életjáradéki szerződéssé alakítás attól is elzárna a felperest, hogy mással kössön tartási szerződést, mert az ingatlanait ellenszolgáltatásként már felajánlani nem tudja. Ez az átalakítás a felperest hátrányos, míg az alperest kiemelkedően előnyös helyzetbe hozza.

[59] A felperes fellebbezésének kiegészítésében a Pp. 83. § (1) bekezdésének téves alkalmazását állította. Bár az elsőfokú bíróság az elsődleges és a másodlagos keresetnek sem adott helyt, ítéletében az alperest kötelezte az életjáradék megfizetésére. Ezért a tartási szerződés életjáradéki szerződésre módosítása miatt a kereset mégis eredményes volt; a felperes a perköltség megfizetésére nem kötelezhető.

[60] A fellebbezést követő nyilatkozatában kitért arra is, hogy az elsőfokú eljárásban tett, szakértői bizonyítást célzó indítványa a felperes állapotának feltárását célozta. Annak mellőzését az elsőfokú bíróság nem indokolta; ezért szükség esetén kérte a bizonyítás ítéltábla általi lefolytatását.

[61] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes indokainál fogva történő helybenhagyását kérte. Érvelése szerint a felperes, a keresetlevélben és a perfelvételi iratokban írtakkal szemben, a per során egyszer sem nyilatkozott arról, hogy az alperes őt megtévesztette, illetve nem szerződésszerűen tartotta. A Pp. 279. § (2) bekezdése értelmében a felperes és képviselője eltérő nyilatkozatait úgy kell értékelni, mintha magának a felperesnek a tényállításai lennének eltérőek. Ezért a felperes tényállításaira nem lehetett alapozni az érdemi döntést.

[62] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helyes jogi következtetésekre jutott; a fellebbezés ezzel szemben új tényekre hivatkozik, és a perfelvételt követően előadott újabb tényeket kívánja bizonyítani. A másodfokú eljárásban is csak a perfelvétel lezárása előtt megtett felperesi nyilatkozatokat lehet alapul venni; az azt követően előadott új tényállítások és ebből eredő következtetések nem értékelhetők a Pp. 373. § (2) bekezdése szerint.

[63] Az elsőfokú eljárás során a felperesnek sem tényállítása, sem jogállítása nem volt a tartási szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző mivolta tekintetében, ezt a kereset sem érintette. A felperes demenciája, a szakellátás, állandó felügyelet igénybevételének szükségessége nincs bizonyítva; a fellebbezésében írt új tényállítások, bizonyítékok ezért sem vehetők figyelembe.

[64] A tanúvallomásokat idézve az elsődleges kereset tekintetében a megtévesztés bizonyítatlanságát, a másodlagos kereset kapcsán az alperes szerződésszerű teljesítésének bizonyítottságát emelte ki.

[65] Érvelése szerint a felperes tartására nemcsak a havi 180.000 forint életjáradék és nyugdíj áll rendelkezésre. A felperes haszonélvezeti joggal rendelkezik a tartási szerződésben érintett ingatlanokon, ezért azokat bérbeadás útján hasznosítva többletjövedelemre tehet szert; az így realizált bevétel alkalmas lenne arra, hogy megélhetését, ellátását gondozó intézményben biztosítsa.

[66] Vitatta a jogorvoslati kérelemben megjelölt eljárási szabálysértések megvalósulását. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége okszerű volt; a bírói gyakorlat ismertetése nem tartozik az anyagi pervezetési kötelezettség körébe. tanú5 tanúként meghallgatása szükségtelen volt, az utólagos bizonyítás elrendelésének feltételei pedig nem álltak fenn. A tartási szerződés felperes által állított semmisségét az eljáró bíróságnak hivatalból észlelnie nem kellett; a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé alakítására a felek kölcsönös és méltányos érdekeinek figyelembevételével került sor.

[67] A felperes ideiglenes intézkedés elrendelése, illetve keresetváltoztatás megengedése iránti kérelmét az ítéltábla 1.Pf.20.530/2021/7. számú végzésével elutasította.

[68] A fellebbezés alaptalan.

[69] Az elsőfokú ítéletnek nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért azt az ítéltábla – a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül – teljes terjedelmében felülbírálta, a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. § (1) bekezdés].

[70] A Pp. 375. § (1)-(2) bekezdése értelmében a felperes a jogorvoslati kérelmet nem változtathatta meg [Pp. 371. § (1) bekezdés *d*) pont]; a Pp. 83. § (1) bekezdésének téves alkalmazását állító fellebbezési hivatkozást ezért a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta.

[71] A felperes keresetében nem kérte a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítását annak nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző volta alapítottnak [Ptk. 6:96. §], ezért az erre vonatkozó fellebbezési érvek elbírálására sem volt lehetőség a másodfokú eljárásban.

[72] Az ítéltábla elsőként a fellebbezésnek az elsőfokú bíróság döntését eljárásjogi jogszabálysértés miatt támadó indokait vizsgálta.

[73] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a tanú5 tanúkenti meghallgatását célzó bizonyítási indítványt mellőzte. A tartási szerződés megszüntetése tárgyában kezdeményezett egyeztetés körülményeinek a jogvita elbírálása szempontjából jelentősége nem volt; a felperes a Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére azt sem jelölte meg bizonyítási indítványában, hogy a tanú meghallgatásával mely tényállítást kívánja igazolni. Kétségtelen, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmazza a bizonyítás mellőzésének indokait, azokat azonban a másodfokú bíróság az eljárás adatai alapján meg tudta határozni. Mindezekre figyelemmel a Pp. 276. § (5) bekezdésének sérelme nem volt megállapítható, míg a Pp. 346. § (5) bekezdésének sérelme az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezését nem eredményezhette.

[74] Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a egyéb érdekelt6 által készített kórlap csatolására vonatkozó utólagos bizonyításnak nem adott helyt; annak Pp. 220. §-ában írt feltételei nem álltak fenn (22.P.20.109/2019/40. számú jegyzőkönyv 8. oldal).

[75] A tanúvallomások értékelése, a tanúk elfogultságának megítélése, szembesítésük elmaradása, a bizonyítékok mérlegelése [Pp. 279. § (1) bekezdése, a 294. § (4), (6) bekezdése] az érdemi döntés anyagi jogi felülbírálata során értékelhető a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*), *c*) pontjának megfelelően; az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet.

[76] Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hiányosságai, hibái, ennek körében a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé alakításával kapcsolatos szakértői bizonyítás mellőzése, a további bizonyítás elmaradása, a Pp. 369. § (4) bekezdése értelmében, csak az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálhatók. Ezért eljárási szabálysértésként szintén nem adnak okot az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezésére.

[77] Az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfeleléségét az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*), *b*), *c*) pontjai alapján vizsgálta, értékelve ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését a Pp. 369. § (4) bekezdése szerint.

[78] Az elsődleges kereset tekintetében a fellebbezés az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelési tevékenységet sérelmezte. Az anyagi jogi jogszabálysértést abban látta, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok téves mérlegelésével állapította meg a tényállást és jutott arra a következtetésre, hogy a megtévesztés nem valósult meg.

[79] A Ptk. a szerződési akarat hibájából eredő és a szerződés érvénytelenségét eredményező megtámadási okként nevesíti a megtévesztést, meghatározva annak törvényi fogalmát. A Ptk. 6:91. § (1) bekezdéséből következően a megtévesztés – a tévedéstől eltérően – mindig szándékos, tudatos magatartást takar. Ez a törvényi tényállás akkor állapítható meg, ha a másik fél a jognyilatkozat tételénél valamely lényeges körülmény tekintetében a szerződő féllel valótlan adatokat, információkat közöl, ami oda vezet, hogy a szerződő fél a szerződést nem a valós tények ismeretén alapuló akaratából köti meg. A tévedő fél oldalán a megtévesztés – a tévedéssel azonosan – egyoldalú információhiányként jelentkezik. Az eltérés a megtévesztő fél oldalán, az ő motivációjaként érhető tetten: szándékosan tanúsít olyan magatartást, amellyel nem a valóságnak megfelelő információkat hoz a megtévesztett fél tudomására és formálja ezzel szerződéskötési akaratát. A megtévesztés tehát a másik szerződő fél által tudatosan, egyoldalúan előidézett információhiány.

[80] A felperes tényelőadása szerint tévedésbe ejtés valósult meg azzal, hogy az alperes a szerződés tartalmát érintően őt – a valóságtól eltérően – arról tájékoztatta, hogy az az alperes gyermekének lakáshasználatát rendezi. Emiatt a felperes abban a tudatban kötötte meg a tartási szerződést, hogy az az ingatlanok tulajdonjogát nem érinti.

[81] A perben nem volt vitatott, hogy az ingó- és ingatlanvagyon tulajdonjogának átruházása a tartási szerződés lényeges tartalmát jelentette. Ebből kiindulva kellett vizsgálni azt, hogy az elsőfokú bíróság megállapításaitól való eltérésre a fellebbezésben felhozott érvek alapot szolgáltatnak-e.

[82] Amint azt a 22.P.20.109/2019/13. számú jegyzőkönyv első oldalán az elsőfokú bíróság helyesen hozta a felek tudomására, a felperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy az alperes szándékosan téves információkat közölt a szerződés valós tartalmáról és a felperest kifejezetten ezek a közlések indították a szerződés aláírására. Bizonyításra tehát az szorult, hogy a felperes tudomása eltért-e attól, amit a szerződésbe foglalt rendelkezések ténylegesen tartalmaztak (valamennyi vagyonának tulajdonjogát ruházza át tartás fejében az alperesre) és ezt a téves tudomást az alperes szándékosan idézte-e elő.

[83] A felperes szerződéskötést megelőző és a szerződéskötéskor fennálló tudattartalmának megállapítása érdekében az elsőfokú bíróság rendkívül széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le. Ennek során személyesen meghallgatta a feleket, továbbá számos tanút, akik a felek viszonyáról, a szerződéskötést megelőző és azt követő körülményekről ismeretekkel rendelkeztek. A tartási szerződéses jogviszony bizalmi, személyes jellegéből szükségszerűen következik, hogy több tanú a felek közül legalább egyikükkel egyébként is baráti, hozzátartozói, szoros kötődésű viszonyban van, ez az érzelmi viszonyulás pedig az általa tapasztalt tények előadása során a tanút befolyásolhatja. Önmagában ez a körülmény nem zárja ki, hogy a bíróság az adott tanú vallomását a további bizonyítékokkal együtt figyelembe vegye és bizonyító erejét más bizonyítékokkal összevetve alakítsa ki meggyőződését. A fellebbezésben írtakkal szemben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság egyéb érdekelt³ tanú vallomását a szerződés érvénytelensége körében nem hagyta figyelmen kívül, azt az egyéb bizonyítékokkal együtt értékelése körébe vonta (elsőfokú ítélet 9. oldal hetedik bekezdés).

[84] Alapvetően téves az a fellebbezésben előadott érvelés, hogy a megtévesztés szempontjából nem a közjegyző előtt, hanem a szerződéskötést megelőzően lezajlott eseményeknek és nyilatkozatoknak van jelentősége. A tartási szerződés megkötésére közokiratba foglalással került sor, ami a Pp. 323. § (3) bekezdés c) pontja alapján teljes bizonyító erővel bizonyítja a benne foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját. Annak elbírálásánál, hogy a felperesnek a szerződés tartalmával kapcsolatban miről volt tudomása, alapvető jelentőséget kell tulajdonítani a közjegyző előtt történt eseményeknek, az ott megvalósult tájékoztatásnak. Az elsődleges kereset eldöntése szempontjából annak van

relevanciája, hogy a szerződés lényegesnek tekintett, valamennyi vagyontárgy tulajdonjogának tartás fejében történő átruházására irányuló rendelkezéseiről való tudomáshoz képest a felperes tudomása más szerződéses tartalomra terjedt-e ki.

[85] Ezzel kapcsolatban dr. egyéb érdekelt¹¹ közjegyző tanúvallomása állt rendelkezésre, aki azt mondta el, hogy a szerződéskötés során a felperes tudatállapotát és akaratát egyaránt vizsgálta, arról kérdések feltétele útján győződött meg, ha pedig valamilyen kétsége merült volna fel, nem készítette volna el az okiratot. Többször is rákérdezett a felperes akaratára, betegségeire, egészségi állapotára és a szerződés felolvasására is sor került. Úgy tapasztalta, hogy a szerződéssel kapcsolatosan feltett kérdéseket a felperes megértette.

[86] A felperes személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy nem kérdezte, miért mennek a közjegyzőhöz, sírva ment oda, a közjegyző által felolvasott tartalmat nem értette meg, ezt a közjegyző számára jelezte, aki látta is, hogy a felperes a felolvasott szöveget nem érti (22.P.20.109/2019/15. számú jegyzőkönyv 7. oldal). A szerződéskötés napjának reggelén az alperes is felolvasott egy szöveget neki, a papírt is megmutatta, de arra már nem emlékezett a felperes, hogy az alperesnek mondta-e, hogy nem érti, ezt alperesre bízta. Ugyanezen jegyzőkönyv 9. oldalán a felperes kérdésre azt adta elő, hogy az alperes nem mondta, miért kell aláírnia azt a papírt. Ez egyébként egybecseng a 2019. április 15-én kelt 6. sorszámú válaszirat 4. oldalán általa tett nyilatkozattal, miszerint „azt sem tudta, miről szól az okirat, az értelmét, jelentését nem tudta felfogni, annak felolvasásán kívül (...) semmilyen megmagyarázására nem került sor”.

[87] A fentebb kifejtettek szerint a tévedésbe ejtés törvényi tényállásának megvalósulásához annak bizonyítása lett volna szükséges, hogy a felperes a valóságtól eltérő tudomással rendelkezett a szerződés tartalmáról, és ez a téves tudomás az alperes szándékos magatartásának volt köszönhető. A közjegyző tanúvallomását és a felperes személyes nyilatkozatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a Ptk. 6:91. § (1) bekezdésében foglalt tényállási elemek nem valósultak meg teljeskörűen.

[88] A felperes személyesen tett előadása arra vonatkozott, hogy sem az alperes, sem a közjegyző által felolvasott szöveget egyáltalán nem értette meg, sem az alperes általi felolvasás, sem a közjegyzőnél történt eljárás során nem volt tisztában, mi a célja a közjegyző előtti megjelenésnek, milyen okirat készül, amit ő közölt is a közjegyzővel. Ez ellentmond a felperes által a keresetlevélben és a perfelvételi iratokban, továbbá a fellebbezésben előadottnak, miszerint a megtévesztést az valósította meg, hogy a szerződés tartalmával kapcsolatban a közjegyző előtt történt megjelenéskor a felperesnek arról volt tudomása, hogy a lakás használatáról készül okirat. A közokirattal, a szerződéskötésben részes felek és az abban közreműködő közjegyző előadásával szemben a további tanúk vallomása, akik részben az alperestől, részben a nem konzekvensen nyilatkozó felperestől szereztek értesüléseiket, nem alkalmas a felperes téves tudattartalmának alátámasztására.

[89] Amennyiben a felperes személyes előadása szerint tudata egyáltalán nem fogta át, hogy olyan okiratot készül aláírni, ami valamely szerződés rendelkezéseit tartalmazza, a Ptk. 6:91. § (1) bekezdésének alkalmazására nem kerülhet sor. E törvényi rendelkezés esetén ugyanis a megtévesztett fél tudata átfogja a szerződéskötés tényét, azonban szerződéses akaratát a másik fél által közölt valótlan információk alakítják.

[90] A megtévesztés fenti tényállási elemeire figyelemmel a büntetőeljárásban beszerzett – elsőfokú ítéletben kifejtettek szerint valóban aggályos – szakvélemény jelentőséggel nem bírt. A felperest a szerződéskötés napján vizsgáló szakorvos véleménye és a szakvélemény hiányos (2017. szeptember 26-i kórlap), téves (2017. május hónap 4 hetes kórházi tartózkodása) tartalma, a levont végkövetkeztetés indokolatlansága miatt az érdemi döntés alapjaként nem volt értékelhető. Másrészt a kereset nem a felperes belátási képességének esetleges korlátozottságán, hiányán alapult [Pp. 342. § (3) bekezdése]; a fél

tudattartalmának megítélése szempontjából a tartási szerződés megkötése során jelen volt személyek vallomásának volt döntő jelentősége.

[91] Mindezeket figyelembe véve az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a tévedésbe ejtés megvalósulásának megállapítására a rendelkezésre álló bizonyítékok nem adnak alapot, azt a felperes nem bizonyította, ezért az elsődleges kereset elutasításáról helytállóan rendelkezett.

[92] A fellebbezésben foglaltak alapján az ítéltábla utal arra, hogy az a hivatkozás, miszerint az alperes a felperest tisztességtelenül befolyásolta, lelkiileg zsarolta, idős korát, kiszolgáltatott helyzetét kihasználva vagyona megszerzésére törekedett, tartalmilag a megtévesztés keresetben írt módját nem fedi le. Mivel a felperes az érvényesített anyagi jogot a szerződés érvénytelensége körében a Ptk. 6:91. § (1) bekezdésében jelölte meg, a bíróság az érdemi döntés korlátainak a Pp. 342. § (3) bekezdésének szabálya alapján csak e jog bizonyítottságát vizsgálhatta és bírálhatta el.

[93] A bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdése és a 342. § (3) bekezdése alapján az egész peres eljárás alatt – ideértve a másodfokú eljárást is – a felek által előadott jognyilatkozatokhoz, ezen belül az érvényesíteni kívánt joghoz is kötve van, határozata nem terjedhet ki a felperes keresetében nem állított jogra.

[94] A Ptk. 6:88. § (1) bekezdésével és a 6:96. §-ával kapcsolatos fellebbezési érvelés tekintetében az ítéltábla szükségesnek tartja kiemelni, hogy a bíróságnak csak a szerződés nyilvánvaló, további bizonyítást nem igénylő módon megállapítható, egyértelműen fennálló semmisségét kell hivatalból észlelnie. A fellebbezés ezzel szemben nem tartalmazta, hogy a semmisség észlelésének elmulasztását a másodfokú bíróságnak mely jogi érvelés mellett és milyen módon kellene értékelnie, az mennyiben vezet az elsőfokú ítélet megváltoztatására, illetve miért tenné szükségessé a Pp. 381. §-ának alkalmazását. A hiányos fellebbezési érvek alapján az ítélet érdemben nem volt felülbíráható. Ugyanez irányadó a jogorvoslati kérelemben megjelölt Ptk. 6:98. § (1) bekezdése szerinti feltűnő értékaránytalanságra mint érvénytelenségi okra is. A tartási szerződések sajátos jellegéből következően azonban az eltartó által bizonytalan ideig, az eltartott haláláig teljesítendő szolgáltatás alapján általában nem állapítható meg, hogy az átruházott vagyoni érték és a teljesítendő tartás értéke hogyan viszonyul egymáshoz. Ezért e jogviszonyok esetében a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értéke között a szerződéskötéskor fennálló feltűnően nagy aránytalanság miatt az érvénytelenség megállapítására általában nem kerülhet sor.

[95] A másodlagos, szerződés megszüntetésére irányuló kereset tekintetében az elsőfokú bíróság szintén helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes szerződésszegő magatartását a felperes nem bizonyította. Ezzel kapcsolatban a jogorvoslati kérelem azt tartalmazta, hogy a felperes számára nem felelt meg az alperes által nyújtott tartás, mert ennél magasabb színvonalú életkörülményekhez szokott, illetve élelemmel való ellátása nem felelt meg a szerződésben foglaltaknak. Az alperes által teljesítendő szolgáltatásokat a tartási szerződés 3-5. pontjai tartalmazták. Eszerint a felperes az alperes lakásába átköltözött, az alperes a természetbeni tartást ezen ingatlanban volt köteles nyújtani. A tartási jogviszony személyes, tartós, bizalmi jellegéből következik, hogy a tartásnak alapvetően igazodnia kell az eltartott korábbi életszínvonalához, ezért ezt az eltartó által nyújtott szolgáltatások megítélésénél figyelembe kell venni.

[96] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes már a szerződés megkötését megelőzően átköltözött az alperes lakásának számára rendelkezésre bocsátott lakrészébe, ami két szobából, nappaliból és étkezőből állt, toalett és fürdőszoba használatával. Nem volt tehát ismeretlen számára az a környezet, amiben az alperes a jövőbeni gondoskodást vállalta és az, hogy ez a helyzet a lakókörnyezetének alapvető megváltozásával, életterének átalakulásával jár. A felperes ezzel szemben személyes meghallgatása során nem adott elő olyan konkrét

tényt vagy egyéb adatot, amiből az következne, hogy a számára biztosított új életkörülmények olyan értelemben maradtak el a korábbi lakhatási színvonalától, ami a szerződés megszegéseként lenne értelmezhető.

[97] Az élelmezés a szerződés 3. pontja szerint napi ötszöri étkezés biztosítását jelentette. A felperes a 22.P.20.109/2019/15. számú jegyzőkönyv 9. oldalán szereplő nyilatkozatában maga adta elő, hogy naponta kétszer étkezik, a jegyzőkönyv 6. oldalán pedig arról számolt be, hogy az alperes mindig készített reggelit, vacsorázni azonban a felperes nem szokott. egyéb érdekelt² tanú vallomásaiban arra emlékezett, hogy az alperes főzött a felperesre, aki akkor ment le vásárolni magának, ha nem ízlett az alperes főztje. egyéb érdekelt³ tanúvallomása sem tartalmazott ezzel ellentétes adatokat. egyéb érdekelt⁹ és egyéb érdekelt¹⁰ tanúk vallomása (22.P.20.109/2019/35. számú jegyzőkönyv) szintén az alperes szerződésszerű teljesítését igazolták. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban is, hogy a bizonyítékok nem támasztják alá a felperes étkeztetésének szerződésszegést jelentő módon való elmaradását.

[98] A bizonyítási eljárás adatai szerint a felperes egyetlen kifogása a bejáratú ajtó nehézkes nyitásával és a lifthasználathoz kapcsolódó félelemmel merült fel (felperes személyes előadása 22.P.20.109/2019/15. számú jegyzőkönyv, alperes személyes nyilatkozata 22.P.20.109/2019/19. számú jegyzőkönyv, egyéb érdekelt² tanú vallomása 22.P.20.109/2019/27. számú jegyzőkönyv, egyéb érdekelt⁴ tanú vallomása 22.P.20.109/2019/35. számú jegyzőkönyv). Ezek a körülmények azonban az alperes magatartásán, érdekkörén kívüli adottságok, szerződésszegésként nem értékelhetők; azok módosításához a társasházközösség döntésére, a felperes pszichés beállítottságának változására lett volna szükség. A nem szerződésszerű teljesítés miatti bizalomvesztésre alapítottan tehát a szerződés megszüntetésének nem lehet helye.

[99] A Ptk. 6:495. § (1)-(2) bekezdésére figyelemmel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a másodlagos kereset tekintetében vizsgálta a szerződésmódosítás feltételeinek fennálltát is; a jogviszony sajátos természeténél, társadalmi rendeltetésénél és jelentőségénél fogva a bíróságnak arra kell törekednie, hogy ezek a szerződések eredeti céljukat lehetőleg betöltsék. Ezért a tartási szerződésből eredő perekben a kereseti kérelemhez, illetőleg ellenkérelemhez való kötöttség merev értelmezésének és alkalmazásának nincs helye, a bíróság azonban nem alkalmazhat olyan megoldást, amely ellen a felek mindegyike tiltakozik [Ptk. 6:495. § (4) bekezdése]. A megszüntetés iránti perben eljáró bíróság módosíthatja vagy életjáradéki szerződéssé alakíthatja a szerződést.

[100] Helyesen hivatkozott a fellebbező a bírói gyakorlat alapján arra, hogy a szerződés megszüntetésére sor kerülhet olyan esetekben is, amikor egyik fél oldalán sem mutatható ki szerződésszegő magatartás. Ez a megállapítás nincs ellentétben azzal, hogy a tartási szerződés megszüntetésére irányuló kereseti kérelem esetén a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy akár a jogosult, akár a kötelezett részéről fennáll-e szerződésszegés. Ebből a szempontból a Ptk. 6:62. § (1) bekezdésben írtak szerint mindkét felet egyformán terheli az együttműködési kötelezettség. E kötelezettség megszegésének következménye a Ptk. 1:4. § (2) bekezdésének alkalmazásával az, hogy ha az egyik fél oldalán a szerződésszegés megállapítható, arra – mint saját felróható magatartására, előnyök szerzése végett – nem hivatkozhat. Ez a következménye annak is, ha valamelyik fél utóbb – akár saját elhatározásából, akár más személy hatására – megváltoztatja a szerződéses akaratát, vagy ha anélkül következik be a bizalomvesztés, hogy arra a másik magatartása okot adott volna. Nem hagyható figyelmen kívül azonban, hogy a szerződés megszüntetése csak végső eszköz, amit a bíróság akkor alkalmazhat, ha a célja annak módosításával sem érhető el.

[101] Jelen esetben a bizonyítási eljárás adatai az alperes szerződésszegő magatartását nem igazolták. A felperes volt az, aki – saját döntése, vagy más személyek ráhatása alapján –

az alperes ingatlanából elköltözött, az alperes tartási szerződésben foglalt kötelezettségeinek teljesítését ellehetetlenítette. A felek pert megelőző levelezése alapján megállapítható, hogy a felperes nem hajlandó az alperessel kapcsolatba lépni; az elsőfokú eljárásban személyesen adta elő, hogy az alperessel nem akar kapcsolatot tartani, mert „az nem lenne jó” (22.P.20.109/2019/15. számú jegyzőkönyv 7. oldal). Ilyen előzmények alapján a felperes bizalomvesztése megvalósult – arra azonban az alperes okot nem adott. Ezért helyesen következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a Ptk. 6:495. § (1) bekezdésében írt feltételek megvalósultak: a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása – különösen a felek megromlott viszonyára tekintettel – indokolatlan. A Ptk. 6:495. § (2) bekezdése alapján szükséges a jogviszony bíróság által módosítása. Az életjáradéki szerződéssé alakítással a felek megállapodása akkor is betölti a célját, ha viszonyuk megromlott, mert a jogosult személye körüli teendőket nem kell ellátni, ezért a bizalmi viszony megromlása nem veszélyezteti a szerződés céljának és rendeltetésének megvalósulását.

[102] A tartási szerződés életjáradéki szerződéssé alakításával kapcsolatos fellebbezési érvek, az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hibái, hiányosságai és a szükséges bizonyítás lefolytatásának elmaradása tekintetében a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (4) bekezdése és a 370. § (4) bekezdése szerinti eljárást folytatta le. A Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.530/2021/10. számú végzésében tájékoztatta a feleket, hogy a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé módosítása körében az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését nem találta teljes mértékben megfelelőnek. Észlelte a felek perfelvételi nyilatkozatainak hiányait és ellentmondásait, figyelemmel a felperes állapotromlásával kapcsolatos tényekre és az életjáradék összegét érintő eltérésekre. Ezért a jogviszony átalakítása körében nyilatkozattételre hívta fel a felperest az életjáradék mértékére, az azt megalapozó tényekre, jogi érvelésre, bizonyítékokra, a megállapodás módosuló tartalmára kiterjedően; tájékoztatta a szakértői bizonyítás szükségességéről is.

[103] A felperes a másodfokú bíróság felhívására úgy nyilatkozott, hogy életjáradékra nem tart igényt, az elsőfokú ítélet helybenhagyása esetén „az életjáradéki szerződés megszüntetését” kéri.

[104] A felperes perfelvételi nyilatkozatának hiányában [Pp. 203. § (2) bekezdés *b*) pontja, a 237. § (2) és (5) bekezdése] a másodfokú bíróságnak a rendelkezésre álló adatok alapján kellett döntést hoznia abban a kérdésben, hogy a tartási szerződés átalakítása során az elsőfokú bíróság megfelelően mérlegelte-e a felek érdekeit. Az elsőfokú eljárás adatai alapján a felperes elhelyezését, személyes gondozását elhunyt férjének hozzátartozója, egyéb érdekelt³ biztosítja.

[105] A felperes egészségi állapota, mentális képességei alapján állandó felügyeletet nem igényel. Szükségleteinek kielégítését havi nyugdíja, az alperes által nyújtott tartás ellenértékének megfelelő mértékű életjáradék biztosítja; a haszonélvezetével terhelt ingatlanok hasznosítása útján további bevételre tehet szert. A rendelkezésre álló peranyag alapján a szerződés eredeti célja az életjáradéki szerződéssé alakítással elérhető; a jogviszony megszüntetését nem indokolja.

[106] Alaptalanul sérelmezte a fellebbezés a felperes jelenlegi állapotára vonatkozó szakértői bizonyítás mellőzését; a másodfokú bíróság anyagi pervezetését követően a felperes perfelvételi nyilatkozatot nem tett, így a fellebbezési eljárás során nem volt lehetőség a kért bizonyítás lefolytatására.

[107] A felperes elsődleges keresethez kapcsolódó elszámolási igényét az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása hiányában sem érvényesíthette sikerrel. A másodlagos keresettel összefüggésben helytálló volt az elsőfokú bíróság megállapítása, mely szerint a felek a 2017. szeptember 16. – 2018. február 15. időszak tekintetében egymással elszámoltak (2018. április 27-én kelt irat és 2018 februári táblázatos elszámolás), ellenérték

pedig a felperes címe utcai lakás után, a használat ingyenes átengedése okán nem követelhető. A felperes nem igazolta, hogy ezt követően az alperesnek tartozása keletkezett volna; a 2018 februári elszámolásra maga vezette rá, hogy „márciusban otépét lemondom”. A korábbi időszakban a felperes bankszámlájáról történt az ingatlan rezsiköltségeinek és közös költségének térítése, ezért az általa aláírt okirattal szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy ezeket az összegeket a felek elszámolását követően továbbra is ő fizette. A felperes bizonyítási kötelezettségét nem teljesítette, az alperes hátralékának fennálltát,összegezését nem igazolta.

[108] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a per főtárgya tekintetében – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[109] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes teljes személyes költségfeljegyzési joga folytán előzetesen meg nem fizetett eljárás illeték összegét tévesen határozta meg. A per tárgyának értéke – a Budaörsi Járásbíróság 3.P.21.142/2018/8. számú végzésében írtaknak megfelelően, a keresetbe foglalt látszólagos tárgyi keresethalmazatra is tekintettel – 30.760.062 forint. Ezért a kereseti illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében 1.500.000 forint. Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú ítéletet e részében, a Pp. 383. § (6) bekezdése szerint eljárva, a 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[110] A fellebbezés a per főtárgya tekintetében nem vezetett eredményre, ezért a felperes a másodfokú eljárásban pervesztes; a Pp. 364. § utaló rendelkezése miatt irányadó Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére. Az alperes képviselőtét ellátó ügyvéd munkadíját a másodfokú bíróság – a Pp. 81. § (1), (2) és (5) bekezdésére figyelemmel – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a*), *b*) pontjai, (5) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg a pertárgy értékéhez igazodóan.

[111] Az ítéltábla a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése értelmében kötelezte a pervesztes felperest az előzetesen meg nem fizetett fellebbezési illeték [Itv. 46. § (1) bekezdése] megtérítésére.

Budapest, 2022. február 15.

dr. Kovács Helga s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Stecbauer Anita s.k.

előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota

bíró